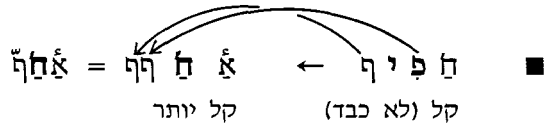
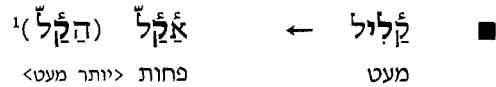

נוסיף נדבך לידיעותינו על ערך היתרון:
 מה קורה כששני העיצורים האחרונים של השורש זהים? למשל: ח פ פ

שני העיצורים "מצטופפים" ביחד, וצריך לבטא ף כפולה. המאמץ מושך את ההטעמה אל הסוף, קרוב לאות הכפולה (בניגוד לצורות אֶכְבֵּר // אֶחְלָא שבהן ההטעמה בהתחלת המלה).

ובאופן דומה:

גם המלה מְהֵם (חשוב) שהשורש שלה היא הממ, שייכת לכאן וערך היתרון שלה יהיה אֶהֵם (חשוב יותר).

מילים חדשות

עֶלְבָּה // עֶלְבָּה	קופסה	לְעָה [לְעָאת]	שפה, לשון
[עֶלְב // עֶלְב]	קופסאות	עָרְבִי	ערבי; השפה הערבית
עֶטָא [עֶטִי]	מכסה	עָרְבִיָּה	ערבית; ערביה
קָיֵאס	מידה, מידות	אֶגְנָבִי [אֶגְנָב]	זר
(א)תְּקִיל	כבד	אֶגְנָבִיָּה	זרה
(ית: אֶתְקָל)	כבד יותר	עָרְפָה [עָרְף] ²	תדר
הֵן / גם: (א)הוֹיֵן ^(א)	קל (לא קשה)	וְסָח (ית: אֶוְסָח)	מלוכלך
(ית: אֶהֶן)	קל יותר	סָלָה [סֶלָל]	סל
הִינָה / (א)הוֹינָה	קלה	גְּרָר / גְּרָרָר	מגרה
מֶלֶאן / מְלִינָן	מלא	[גְּרָרִיר]	מגרות
זִי	כמו	חֶרְבָּאן	מקולקל

1. עיינו כרך 1, עמ' 93, הערה 3.
 2. אל תשכחו לדייק במבטא: ע = ר גרונית, ואילו ר = ר מגולגלת על קצה הלשון. תחילה, הגו לאט-לאט: ע - ך - ף - ףה כמה פעמים, ואח"כ מהר יותר.

שיחה

- בְּדֵי עֵלֶב כִּרְתוֹן זַי הָאֲדִי, — אני רוצה קופסות קרטון כמו זו,
- עֶשְׂרִין סְנָטִי עֵלָא תִּלְאֲתִין. 20 על 30 ס"מ.
- שׁוֹף הַדּוֹל. — תראה את אלה.
- לֵא, הַדּוֹל חֲרַבְאֲנִין, פֶּשׁ עִיר-הֶם? — לא, אלה מקולקלות, אין אחרות?
- פִּיהַ הַדְּלֵאב // הַדּוֹלֵאבִי פִּי-ל-קֶרְנָה — יש ההן בפניה שם,
- הַנְּאֵב, נִפְסֵ-ל-לוֹן וְנִפְסֵ ל-קֶנְאֵס, לֵאכֶן בִּלְא עֵטָא. שם, אותו הצבע ואותו הגודל <אותה המידה>, אבל בלי מכסה.
- בִּלְאֶשׁ-ל-עֵטָא! הָאֲתִי הַדְּ(ו)לֵאֵב! — לא צריך את המכסה! תן את ההן!

- אֶש-שִׁנְתָה הַאֲנִי תְקִילָה עֲלֵיב, — המזוודה הזאת כבדה לך <עליד>,
- חֶדְ-ס-סְלָה, אֶס-סְלָה חִפִּיפָה. קח את הסל, הסל קל.
- אֶס-סְלָה אֶחָף מִנְּש-שִׁנְתָה? — הסל יותר קל מהמזוודה?
- אֵא, טְבַעֵן, אֶש-שִׁנְתָה אֶתְקֵל ב-כִּתִּיר! — כן, בוודאי, המזוודה כבדה בהרבה!
- הֵי תְקִילָה עֵלָא-שֵׁאנֵ-הָא מִלְאֲנָה, היא כבדה, כי [היא] מלאה,
- פִּיהַ אֶוֹאֵעִי עֵתְקֵ?; יש בה בגדים ישנים;
- קִימֵ-ל-אֶוֹאֵעִי מִן קֶלֶב-הָא⁸ תוציא את הבגדים מתוכה
- וּבִתְצִיר חִפִּיפָה. והיא תהיה <תיעשה> קלה.

הערה: המשפטים המוקלטים המסומנים ■ בהערות השוליים ניתנים בסוף ההקלטה של השיעור.

3. בצפון הגליל (תרשיחא, פסוטה...): הַדּוֹב; בנצרת, בחיפה ובעכו: הַדְּלֵאֵב.
4. ■ כיוון ש-קֵ = אֵ, ל-קֶנְאֵס = לֵא... נֵאֵס, זאת אומרת: לֵ + הפסקה פתאומית, ואח"כ נֵאֵס. האזינו היטב להקלטה:
5. הָאֲתִי (נקי: הָאֲתִי, רבים: הָאֲתִו) = הֵבֵא, תן, העבר (לי) — זוהי צורה יחידאית (ללא "משפחה", כלומר: אין היא חלק מנטיית פועל שלמה).
6. עֵלָא-שֵׁאֵן = עֵשֵׂאֵן (ע-שֵׁאֵן), שהרי ע- הוא קיצור של עֵלָא. גם למלה זו אפשר לצרף כ"ת: מפני שאתה עייף = עֵשֵׂאֵנְב תַעֲבֵאֵן. (אנו מכירים אפשרויות אחרות: לֵאֲנֵב..., לֵיאֲנֵוֹ אֲנֵת...).
7. עֵתִיקָה נקי: עֵתִיקָה / עֵתְקֵ / עֵתְקֵ (א)עֵתְאֵקֵ = ישן (חפצים).
8. קֶלֶב לב, פנים, תוך. — קֶאֵם [יִקֵּים] = הסיר, נוטה כמו נֵאֵב. ■ קֵים הָאֲדָא מִן הוֹן! = תוריד את זה מפה! קֶמְנָאֵהָא = הורדנו (הסרטו) אותה.

- המכנסיים האלה ארוכים עלי. — הל-בִּנטלֹון? טויל עלי,
- אין לך יותר קצרים? פֶּשׁ עֲנֵדְב וְאַחַד הַקָּצָר¹⁰ מִנּוּ?
- אלה <זה> שבארון ארוכים <ארוך> — הַדַּאָפֿ לִי פִי-ל-חֲזַאנָה אָטוּל
- עוד יותר. אין יותר קצרים פֶּמֶאן. פֶּשׁ הַקָּצָר
- מאלה <מזה>. מן האדא.
- ואני רוצה/צריך גם כובע לעבודה, — וּבִדִי פֶּמֶאן טָקֶה¹¹ לֶש-שַׁעַל
- כובע נקי, זה מלוכלך. טָקֶה נְדִיפָה, הַאֲדִי וְסַחָה.¹²
- קח את זה <זאת> שבמגרה, — חֵד הַדִּיפֿ לִי פִי-ל-גֶּאָרוֹר
- קח את זה <זאת> שבמגירה, — חֵד¹³ הַדִּיפֿ לִי פִי-ל-גֶּאָרוֹר
- הוא נקי <היא נקיה>. הֵן נְדִיפָה.
- נקי נקי? — נְדִיפָה נְדִיפָה?
- נו... יותר נקי מזה. — יַעֲנִי... אָנְדֵף מִן הַאִי.

- איך השפה הערבית, קשה? — פִּיפֿ-ל-לֶעָה ל-עֶרְבִיָּה, צָעָבָה?
- כן, בוודאי, הערבית קשה, — אָא, מַעֲלוּם, אֶל-עֶרְבִי צָעָב,
- יותר קשה מהעברית. אָצַעַב מִן-ל-עֶבְרָאֲנִי / עֶבְרָאֲנִי.
- גם העברית לא קלה, — פֶּמֶאן ל-עֶבְרָאֲנִי מִשְׁהוֹיֵן // מִשׁ הֵיֵן
- אבל יותר קלה מהעברית. לֶאֱפֵן אָהוֹן מִן-ל-עֶרְבִי.
- כל שפה קשה לזרים. — כָּל לֶעָה צָעָבָה ל-ל-אָגֶּאָנָב.
- לימוד' שפות מצריך <רוצה> זמן ותרגול. דֶּרֶס-ל-לֶעָאֵת בְּדוֹ וְקֵת וְתַמְרִיִן.
- נכון! לכל דבר צריך <כל דבר רוצה> — צַחִיח! כָּל שִׁי בְּדוֹ
- סבלנות. יש לך ספר טוב, צָבֵר.¹⁴ עֲנֵדְב בְּתַאָב מְנִיחַ,

9. בִּנטלֹון = מכנסיים (לשון זכר יחיד) [בִּנטלִין // בִּנטלֹוןָאָת], מהצרפתית pantalon.

10. עיינו כרך 1, עמ' 93, הערה 3.

11. טָקֶה = כובע "ברטי", כובע "טמבלי", כומתה, כיפה [טָנְאָקִי].

12. וְסַחָה, נקי: וְסַחָה, [וְסַחִיִן]. מאותו שורש שם העצם וְסַחָה, לכלוך (כלשהו); צורת הרבים [אָוְסַאָח] מציינת "כמות של) לכלוך, פסולת". אל תבלבלו את המלה הזאת עם ערך היתרון אָוְסַאָח = מלוכלך-יותר.

13. ציווי של אָאָד = לקח, פועל הנוטה כמו בְּתַב בעבר, וחריג ביתר הזמנים; נלמד אותו בקרוב.

14. צָבֵר/צָבֵר סבלנות, וגם: צבר (צמח סבלני ועמיד, המחזיק מעמד ללא מים); פרי הצבר ("סברסי") מכונה: כּוּז צָבֵר [כּוּזָא]. הַאֵת תֵּלֶת כּוּזָא = תן (לו) שלושה "סברסי".

זה חשוב, אבל...
הסבלנות היא הדבר החשוב ביותר!

האנא מהם, בט...
אצ-צבר אהם אשי!

— אל-ערפה האדי אכלא מן הדיב.	— החדר הזה יותר יפה מההוא, וגם יותר נקי.
— ואנדף כמאן.	— נכון, אבל ההוא יותר ארוך. יש בו יותר מקום...
— מ'זבוט, בט הדיב אטנל פיהא מחל אפתר...	— אנחנו לא צריכים הרבה מקום. ההוא מלוכלך, וזה החדר הכי יפה בבית.
— בדנא-ש מחל כתיר. הדיב וסחה, והאדי אכלא ערפה פיל-בית.	— טוב, איך <כמו> שאתה רוצה.
— ט'ב, זי-מא בד'ב.	

הסברים

1. ערבית:

למדנו בשיעור זה, שאפשר לומר: אל-ערבי או: אל-לעה-ל-ערביה, וכמו-כן: השפה העברית = אל-עבראני (= עב-, גם עבראני), אל-לעה-ל-עבריה.

ואף-על-פי שעדיין לא למדנו את הפועל "דיבר", נאמר כבר עכשיו:

- — בתחכי עבראני/ערבי ? — אתה מדבר עברית/ערבית?
- באחכי שוי — אני מדבר(ת) קצת.

2. סנטימטר = סנטי / צנטי.

צורה זו משמשת הן ביחיד והן בריבוי, ואינה משתנית. כאשר נלווה אליה מספר מן הקבוצה 10-3, הוא נשאר "שלם" (הה"א הסופית שלו איננה נשמטת):

- תְּלָאָה סְנָטִי 3 סנטימטר
- חֲמֶסָה סְנָטִי 5 סנטימטר

וכך גם שמות עצם זרים אחרים המציינים מידות ומשקלות: **פִּילוֹ** (קילוגרם או קילומטר), **שׂוּבָל** (שקל):

- סְבַעָה פִּילוֹ 7 קילומטר
- עֶשְׂרֵה שׂוּבָל 10 שקלים

אמרנו 10-3, ומה עם 2? – לשמות עצם זרים אין נוהגים להוסיף את הסיומת ין, המשמשת למילים ערביות, אלא אומרים:

- תִּנּוּן סְנָטִי 2 סנטימטר
- תִּנּוּן שׂוּבָל 2 שקלים
- תִּנּוּן פִּילוֹ 2 קילוגרם

צורת המילים האלה זרה ואינה מזכירה את אחד המשקלים הערביים; לעומת זאת המלה **מִתָּר** (מִטָּר) נראית ערבית לכל דבר (על משקל בְּנֵת) ויש לה צורת רבים ערבית: **מתוּרָה / אֲמִתָּאָר**] והמספרים מתנהגים לפי הכללים הידועים:

- מִתָּרִין 2 מטר
- תִּלְתֵּי מִתוּרָה / תִּלְתֵּי אֲמִתָּאָר^(*) 3 מטר

3. בְּלָא / בְּלָאֵשׁ.

בלי = בְּלָא, בְּדוּן, מִן-דוּן. מהמלה בְּלָא או יוצרים את המלה בְּלָאֵשׁ (= בְּלָא שִׁי, בלי [שום] דבר). ראינו כבר שמשתמשים בביטוי זה כדי לומר: אין דבר, שיהיה! לא צריך! שימוש אחר הוא: "בחינם" (בלי שום דבר = בלי כסף):

- הַאֲדָא בְּ-בְּלָאֵשׁ! זה בחינם!
- יָלָה יָא בְּלָאֵשׁ! בואו! זה בחינם!
- (כך צועקים הרוכלים בשוק)

ואחרון-אחרון: עם כינויי הקניין (תוספת כינויי הגוף) יתנהג בְּלָא כמו בְּלָא (עיינו כרך 1, עמ' 67):

- בְּלָא-י בלעדי
- בְּלָא-ב בלעדיך

בלעדיך בלא-כי
 בלעדיו בלא-ה
 בלעדיה בלא-הא

וכו

■ בְּדוֹ-שׁ אַרוּחַ בְּלֹאכֶם
 אֵינָא מִמְּכַן תְּרוּחוּ בְּלֹאֵי
 אני לא רוצה ללכת בלעדיכם
 אם יש אפשרות שתלכו בלעדי

4. בְּעַדְ / בְּעָדְ

(נבדל מ-בְּעַד = "אחרי" בתנועה שהיא בְּ וְלֹא בְּ, ובעיצור הסופי, שהוא דָּ וְלֹא ד) =
 "חלק משלם":

■ בְּעַדְ-נֶ-נֶאֱסַ
 בְּעַדְ-לְ-מְרָאָת
 כמה אנשים <חלק מהאנשים>
 לפעמים <חלק מהפעמים>

ומכאן אנו מגיעים לביטוי "זה את זה":

בִּיזוּרוּ בְּעַדְ-הֶמְלֶ-בְּעַדְ
 הם מבקרים זה את זה
 (חלק מהם מבקר חלק אחר)

ואפשר לומר זאת בעזרת בְּעַדְ אחד בלבד:

בִּיזוּרוּ בְּעַדְ
 הם מבקרים זה את זה

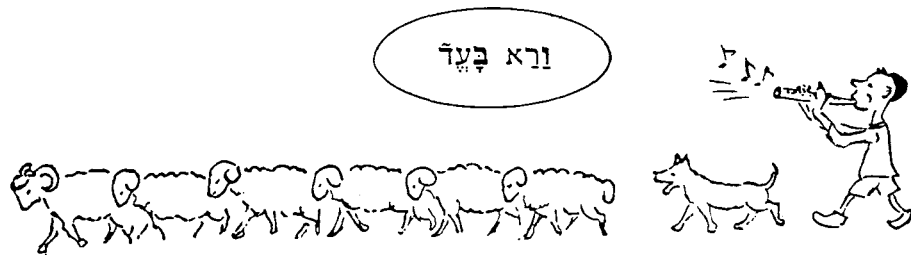
ועוד שימוש, לאחר מילית יחס:

■ עֲלֵא בְּעַדְ, פּוֹקְ בְּעַדְ
 וְרֵא בְּעַדְ
 מַע בְּעַדְ
 גִּמְב בְּעַדְ
 זה על זה, זה מעל לזה
 זה מאחורי זה, בזה אחר זה
 זה עם זה, ביחד
 זה ליד זה

שימו לב לפסוקיות:

- תלת מִרְאֵת וְרֵא בְּעֵד אַרְבַּע סִיעֹת וְרֵא בְּעֵד שלוש פעמים רצופות <זו אחר זו> ארבע שעות רצופות

5. ההוא, ההם:

הדבר האחרון שנרכוש בשיעור זה:

הוא	הַהוּא	הָאֵלֶּה	זֶה
ההיא	הַהִיא	הָאֵלֶּי	זֹאת
ההם	הַהֵם	הָאֵלֶּם ^(א)	אֵלֶּה
		הַדֹּלֶפִּי ^(ב)	

האות ב שבסוף המלה מוסיפה לה את עניין המרחק (כמו גם ה-כ שבסוף המלה הַנְּאִכָּה). ועם שם עצם מיוחדע (ב-אֵל - הידיעה):

הַדְּאֵבָה-לַבַּיִת // אֵל-בַּיִת הַדְּאֵבָה תבית החוא

ושומעים גם:

באותו יום¹⁵, ביום ההוא הַדֵּיבָה-לַיּוֹם

אף-על-פי שהמלה יוֹם היא ממין זכר.

השיעור הזה נתן לנו, לפחות, חופשה מן הפעלים! אם אתם סבורים שהוא היה גדוש מדי, שובו וקראו אותו מחר, ואולי טוב יותר – בעוד כמה ימים.

15. במשמעות "ביום ההוא, בפעם שעברה"; "באותו יום עצמו (שקרה משהו אחר)", יתורגם, כמובן, פִּי נַפְסָה-לַיּוֹם.